

تعریف کوشک در معماری خانه های جلفای اصفهان

آرمان لوکس*

دانشجوی مقطع دکتری انستیتو هنر آکادمی علوم ارمنستان lucas.arman@yahoo.com

چکیده

ایجاد فضای شهری در عصر صفوی تبلوری بود از اقتصاد شکوفای آن روز ایران که نه تنها سیمای شهر را با احداث گرمابه، مسجد، مدرسه، آب انبار، و بازارچه دگرگون کرد بلکه فرصتی برای نشان دادن ثروت و سلیقه متعاقبا تغییر در سبک زندگی و روابط اجتماعی را پدید آورد. معماری کوشک نیز یکی از این تحولات عظیم بود که منجر به تغییر نمای کلی برخی از ساختمان های مردم عادی نیز شد. در این مقاله نگاهی تاریخی به منشا ثروت اندوزی و نقش تجارت در اغنا اقتصاد آن روز و چگونگی ایجاد زمینه مالی برای احداث کوشک ها و سپس با تعریفی از معماری کوشک به معماری محوطه باغ سازی کوشک و معماری بنای کوشک خواهیم پرداخت. در پایان نمونه هایی از کوشک های جلفای اصفهان و ویژگی های آن را مطرح خواهیم کرد.

واژه های کلیدی: معماری شهر اصفهان، معماری خانه، گونه شناسی، ارامنه، صفویه، باغ، کوشک

1- مقدمه

عادت تغییر، دخل و تصرف و اضافه کردن الحاقات به بدنه ساختمان بر حسب نیازهای ساکنین، سلاقی و تغییرات فرهنگی که حتی امروز نیز شاهد آن هستیم در زمان های گذشته نیز وجود داشته است. در این مقاله سعی شده است تا با بررسی و تحلیل بقایای برخی از بناهای تاریخی که تا کنون به عنوان میراث معماری به بقای خود ادامه داده اند و حتی امروز هم به علت کاربری های جدید در کالبد قبلی آنها تغییراتی ایجاد شده است مانند باستان شناسان به کشف شکل اولیه و لایه های زیرین آنها که برخی متعلق به دوران صفویه است دست بزنیم. بنا بر این موضوع اصلی این مقاله کوشک است. نگاه مولف این مقاله صرفا دیدگاه معماری نیست بلکه با تورقی در سفرنامه ها سعی شده تا جنبه کاربری آنها نیز از زبان تاریخ نگاران را نیز پوشش دهد.